

Betydningen av virus i oral helse

Når man diskuterer mikrobiologiske aspekter ved oral helse, er oppmerksomheten gjerne viet bakterier og gjærsopp, men virus er trolig årsak til sykdommer i munnulen oftere enn man tidligere har trodd. Betydningen av virus ved oral sårddannelse er vel kjent. Mindre kjent er at virus i herpesfamilien muligens kan spille en rolle ved periodontitt. Papillomavirus er sannsynligvis involvert i munnhulekreft. Vi har diskutert disse forholdene (1,2) og har undersøkt betydningen av relevante virus ved vanlige infeksjoner i munnhulen slik som marginal og apikal periodontitt (3–5). Vi har foreslått at anti-herpes medikasjon i enkelte tilfeller kan være relevant ved behandling av marginal periodontitt (4), mens vaksine mot papillomavirus kan tenkes å redusere utbredelsen av oral cancer (2).

Man bør imidlertid være tilbakeholden med å tro at tilstedeværelse av lave nivåer av virale genomer i kliniske prøver er en indikasjon på at virus spiller en rolle i patogenesen. Epstein-Barr virus (EBV) og cytomegalovirus (CMV) er kjent for leilighetsvis å forekomme i munnhulen. Tilstedeværelse av virus i mangel av kliniske tegn på lokal virusaktivitet enten i form av høye virustiterte eller påvisning av viralt RNA eller virale protei-

ner, har trolig liten etiologisk betydning for orale virussykdommer. Påviste assosiasjoner i litteraturen mellom virus og bakteriearter og mellom virus og graden av sykdom kan bero på at det ikke er tatt høyde for forstyrrende faktorer. Derimot vil observasjonen om at en pasient med refraktær periodontitt ble bra etter antiviral behandling (4), tyde på en klinisk rolle for virus ved denne type periodontitt. I dette tilfellet forble de kliniske forhold og den reduserte virusmengden stabil i ett år under en oppfølgingsperiode etter antiviral behandling. Vi håper at flere slike tilfeller kan sannsynliggjøre effekten av antiviral behandling og derved betydningen av virus ved refraktær periodontitt i tiden som kommer.

Antiviral behandling synes å være den beste måten til å kaste lys over rollen til EBV og CMV ved periodontitt. Vi mener også at kvantitative virus-tester som real-time PCR er ønskelig å bruke ved utredning og behandling av disse pasientene spesielt i juvenile og aggressive tilfeller der annen terapi ikke fører frem. Dersom testen påviser store mengder virus eller tegn på lokal virusaktivitet, kan antiviral behandling overveies som tillegg til konvensjonell periodontal behandling.

Referanser

1. Grinde B, Olsen I. Do cytomegalovirus or Epstein-Barr virus play a role in periodontitis? In: Herpesviridae: Viral Structure, Life Cycle and Infections. Gluckman TR, editor. New York: Nova Science; 2009. pp. 167–178.
2. Grinde B, Olsen I. The role of viruses in oral diseases. J Oral Microbiol. 2010, 1, in press.
3. Sunde PT, Olsen I, Enersen M, Beiske K, Grinde B. Human cytomegalovirus and Epstein-Barr virus in apical and marginal periodontitis: a role in pathology? J Med Virol. 2008, 80, 1007–11.
4. Sunde PT, Olsen I, Enersen M, Grinde B. Patient with severe periodontitis and subgingival Epstein-Barr virus treated with antiviral therapy. J Clin Virol. 2008, 42, 176–8.
5. Sunde PT, Olsen I, Enersen M, Grinde B. Spiller cytomegalovirus og Epstein-Barr virus en rolle i marginal og apikal periodontitt? Nor Tannlegeforen Tid 2008; 118: 716–8.

Bjørn Grinde
Ingar Olsen

Adresser: Bjørn Grinde, Nasjonalt Folkehelseinstitutt, Geitmyrsveien 75, Pb 4404, Nydalen, 0403 Oslo. E-post: Bjorn.Grinde@fhi.no

Ingar Olsen, Institutt for oral biologi, Pb 1052 Blindern, 0316 Oslo. E-post: ingaro@odont.uio.no

Du kan kommentere alle artikler
www.tannlegetidende.no